

ἄδεια κάμαρη, ὅπου πρὶ λίγῳ πέρασε ὁ Χαμὸς—γιατὶ μέσα του τὰ πάντα εἶναι τρομαγμένα, ἀπ' τὸ φτερούγισμα τοῦ βουβοῦ Πόνου, ποὺ ἀδιάκοπα σπαράζει τὸ εἶναι τῆς Αὐγῆς.

Κ' εἶναι μιὰ πίκρα, παντοῦ περιχυμένη, στοὺς τοίχους, στὰ καθίσματα, στὸ πάτωμα καὶ στὸν ἀέρα. Μιὰ πίκρα ποὺ σταῖζει ἀπὸ ψηλά, καὶ γύραθε κι' ὀλοῦθε. Καὶ καθημερινὰ φουσκώνει κι' ἀνεβαίνει, μέσα της πνίγοντας δίχως λυτρωμό, πράγματα, κορμιὰ, ψυχές, σκέψεις, κ' αἰσθήματα.

Καὶ στὴ μέση ἡ Αὐγὴ πρῶτ' καὶ βράδυ—μπροστὰ στὴν Παναγιά—μαζί τους σμίγει τὴν ἀγωνία της. Καὶ σχηματίζεται ἀτέλειωτα, ἀόρατη, βουβή—μὰ μεγαλόπρεπη—μιὰ λιτανεία, ποὺ εὐλαβητικὰ ὑψώνεται στὴ Θλίψη καὶ τὸν Καῖμό, σκορπώντας τρόμο, ἔλεο, καὶ ρίγη ἱερά, μέσα στὸ λευκὸ δωμάτιο, ποῦχει μεταμορφωθεὶ σὲ προσκυνητὰρι Πόνου...

...Κ' οἱ μέρες ἀγοδιάβατες, θλιμμένες, ἀκούραστα περνοῦν, δίχως νὰ φέρονον, ἄλλαγι καμιά, στὴ ψυχικὴ κατάσταση τῆς ἐρωτευμένης. Πάντα ἀπόμνη, σβυστή, ἀποφεύγει τὸ κάθε τί, ποὺ θᾶκοβε τὴν ταινία τῆς μοναχικῆς τῆς συλλοῆς...

Μοναχὰ στὸ παράθυρο ἀκουμπισμένη κάθε δειλινό, ἀγναντεύει τὸν πλατὺ γυαλὸ, ποὺ ἀκάδεκτα περήφανος, ἀπολαβαίνει αἰώνια τὴν ἡδονὴ τῆς τρομαχτικῆς του δύναμης—τὸ πλατὺ γυαλὸ ποὺ πειὰ δὲ θὰ τῆς φέρῃ τὸν ἀγαπημένο...

Κι ὅπὸ τὴ χαρούμενη παιδούλα τὴν Αὐγὴ, τίποτα δὲ μένει ἄλλο τώρα, παρὰ δυὸ μεγάλα μάτια ὀλοζώντανα, γιομάτα τρομαχτικὲς ἀνταύγειες—δυὸ μάτια ποὺ σὲ κάμουννε ν' ἀνατριχιάξῃς ἅμα κυτᾶζουν τὰ δικὰ σου—γιατὶ δὲ βλέπουν μέσα τους—μόνο βλέπουν πέρ' ἀπ' αὐτὰ—κάπου μακρυνὰ—σὰν κάτ'ι νὰ ζητοῦν ἀγαπημένο ποῦχασαν—καὶ δὲ ξέρουν ὥρισμένα ποῦ—θὰ μπορέσουν—ἂ μπορέσουν—νὰ τὸ βροῦν ξανά...

ΚΑ'ΙΟ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΣ 1912

Θ. ΝΙΚΟΛΟΥΔΗΣ

“ Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΛΟΓΙΚΗ *,”

ΕΣΟΜΟΛΟΓΗΣΙ ΕΝΟΣ ΠΟΥ ΕΛΕ-
ΓΕΤΟ “ ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ „

Πῶς βρίσκομαι 'δῶ, δὲν τὸ ξέρω. Ὁ οὐρανὸς εἶναι φαιὸς, φαιότατος. Χθὲς ἐχίονισε, ἔνα χιόνι ἀργό, σχεδὸν φοβισμένο. Ἀπ' τὸ παράθυρο μὲ τὲς ἀνοικτόχρομες κουρτίνες βλέπω μιὰ τετράγωνη πλατεῖα, ἡ ὁποία περικλείει μικρὸν κήπον μὲ ὀλίγη πρασινάδα κι' αὐτὴν καμένη ἀπ' τὸ χιόνι. Ἀπέναντι τὸ παλάτι τοῦ στρατηγοῦ, ἔνα βαρὺ σκούρο κτίριο, μὲ πόρτες καὶ παράθυρα πλαισιούμενα ἀπὸ φαρδεῖς σειρὲς κόκκινων τούβλων. Δύο φρουροὶ φυλάσσουν ἀπ' ἔξω, δυὸ γερμανοὶ στρατιῶτες μὲ τὲς μπλε στολές των, τὸ ὅπλον ἐπ' ὤμου καὶ τὸ κράνος στὸ κεφάλι. Σὲ ὥρισμένες ὥρες ἔρχονται ἄλλοι καὶ τοὺς ἀντικαταστοῦν. Μιὰ κομμικὴ σκηνή, ποὺ θυμίζει τὲς ἀδελξίες κινήσεις τῶν νευροσπλάστων τῶν καφέ-ζονσέρ...

* Βλέπε σχετικὰ στὴ Λογοτεχν. Κίνηση.

“Ολοι ἔδω ζοῦν ὅπως οἱ ἀνώνυμοι φρουροί, ποῦ ἦλθαν χωρὶς ἄλλο ἀπὸ πολὺ μακριὰ καὶ οἱ ὅποιοι, κατὰ κανονικὰ διαλείμματα, ἔρχονται νὰ παίξουν τὲς μαριονέττες ἐμπρὸς στὸ ἄκοιμνον αὐτὸ παλάτι, ποῦ μοιάζει μὲ κολοσσιαῖο ζαχαροπλαστεῖο.

Εἶμαι στὸ Würzburg, τὴν πόλι μὲ τὲς πολλὰς ἐκκλησιὰς... εἰς τὴν φαιάν Βαυαρία.

.....

Καὶ τώρα, ποῦ μιὰ μεγάλη σιωπὴ ἔχω μέσα μου ἀπ’ αὐτὴ... θυμού- μου τὴ Μαγδαλένια Auteuil, περισσότερο γνωστὴ ἀκόμα μὲ τὸ ὄνομα τῆς συγγραφίως τῶν «Χαμένων Δακρύων» ἢ ὅποια πέθανε ἀπὸ ἔρωτα γιὰ μένα.

Ἄκουσα νὰ πέφτουν ἡ φκιαριὰς τὸ χῶμα ἐπάνω στὸ φέρετρό της. “Ὅπως κ’ οἱ ἄλλοι ἔκλαυσα, τὴν ἔκλαυσα. Φυσικὰ εἶναι θλιβερὸ πάντα νὰ βλέπῃ κακεὶς τὴν νεότητά της ζωῆς νὰ περνᾷ στὸν κόσμον τῆς φθορᾶς, τῶν βουβῶν καὶ πουριασμένων ἀνανεώσεων, τὰς ὁποίας ὁ αἰῶνας μας, μὲ τὴν ἀρρώστια τοῦ ὕλισμου, καθρεπτίζει εἰς τὰ ἀπληστὰ μας βλέμματα, γιὰ νὰ μᾶς ἐλευθερώσῃ ἀπ’ τὸ φόβο τοῦ μοιραίου θανάτου.

“Ὅταν εἶχα παύσει πλέον νὰ πιστεύω ὅτι μπορεῖ νὰ γαπηθῶ, ἡ Μαγδαλένια ἦλθε σὲ μένα, ὅπως πηγαίνουν στὴ ζωὴ. Μέσα μου δὲν ζοῦσε πιά καμμιὰ πνοὴ ἀγάπης... Ἄπ’ τὸν ἔρωτά της ἐξήτησα νὰ τὴν θεραπεύσω, γιατί τὴν εὗρησκα πολὺ ἀγνὴ νὰ τὴν ἀφήσω νὰ ξήσῃ μ’ ἓνα ψέμμα. Χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ ἐλπίς, ἡλπίσε, ἐπίστευσε σὲ μέ, σ’ ἐκεῖνο ποῦ ὠνόμαζε «ἡ βαθειὰ ψυχὴ τῆς ψυχῆς μου.» Ὁ ἔρωτάς της μοῦ ἦταν πιὸ βαρὺς κ’ ἀπ’ τὲς πιὸ βαρεῖς ἀλυσσίδες. Ἡθέλησα νὰ τὸν σκοτώσω. Κι’ ἀπέθανε... ἡ Μαγδαλένια.

Εἰς τὸ μικρὸ κοιμητήρι μὲ τὰ ψηλά, λυγνὰ καὶ μαῦρα κυπαρίσσια θλιβερά ἀναπαύεται κάτω ἀπ’ τὴ χλόη, ποῦ ἐπάνω της ἀνίσχυο σιγο-τρέμει τὸ θάμπος τῶν μαργαριταριῶν ἀπ’ τὰ νεκροστέφανά της, τὰ ὁποῖα θὰ τὰ ἦθελα ὁλόλευκα σὰν τὴν ἀγνὴ φυχή της, νεκρὴ μὲ τὸ νὰ θέλῃ νὰ εἶναι πολὺ λευκὴ... καὶ τὸσον ἀγνὴ...

Τὴν ἔκλαυσα, χωρὶς νὰ ὑποφέρω. Τότε, ὅλοι νόμισαν πῶς ἔπρεπε νὰ παρηγορήσουν ἐμένα, ἐκεῖνοι ποῦ τὴν ἀγάπησαν καὶ τοὺς ὁποίους, χωρὶς νὰ τὸ ξέρῃ, ἐπλήρωσε γιὰ μένα... Τὰ χέρια τους, σφίγγοντας τὰ ἄτονά μου χέρια, εἶχαν μιὰν ἀδελφικὴ στοργή, ποῦ θ’ ἀποθοῦσα... ἂν εἶχα τὴ δύναμι... Ναί, ἀλήθεια εἶναι, μιὰ μέρα πέθανε... γιὰ μένα... ἐξ αἰτίας μου, μὰ κάθε στιγμὴ ἀπ’ τὲς στιγμὲς ποῦ πέρασα κοντά της, δὲν ἦταν θάνατος γιὰ μέ... καὶ τὶ θάνατος βραδύς... γιὰ χάρι της...

Μὴ μ’ ἐρωτᾶτε ποῖος εἶμαι. Ἐκύρῃσα τὸν θάνατον τῶν σκλάβων, ἀπ’ ὅλους τοὺς δεσμούς ἠθέλησα νὰ ἐλευθερωθῶ... καὶ μὲ τὸν θάνατον αὐτὸν ἀκόμα... Ὀλίγους μῆνες ἀργότερα καὶ ἔγραφα, ἐκεῖνο ποῦ ἴσως εἶναι ἡ μόνη πραγματικότης, ἡ μοναδική, ἡ ὀλοφάνερη ἀλήθεια:

— «Ζωὴ... θάνατος... ἐπάνω στὴ Γῆ, κάθε ζωὴ εἶναι θάνατος, κάθε θάνατος εἶναι ζωὴ βαθειά, ἀπόκρυφη μὰ προσεχῆς. Ἡ ζωὴ εἶναι ἀδελφὴ τοῦ θανάτου, ὅπως κ’ ὁ θάνατος ἀδελφὸς τῆς ζωῆς. Αὐτὴ ἡ ἀσάλευτη ἀλήθεια, ποῦ λέγεται ἀνθρωπίνῃ ὑπαρξί, δὲ ζεῖ παρὰ μὲ διαδοχικὸς θανά- τους. Ὅταν γενιέται πληγώνει γιὰ πάντα τὴν μητέρα της ἂν, ποῦ συχνά, δὲν τὴν σκοτώνει. Τροφὴ της: ὁ θάνατος τῆς ζωῆς ποῦ ὑπάρχει ἢ ποῦ θὰ μπορούσε νὰ ὑπάρξῃ. Ἀγαπᾷ, καὶ τὰ πιὸ περιπαθὴ ἀγκαλιὰσματα δὲν

εἶναι, παρὰ κρίματα ἀνομολόγητα : Ὁ ἔρωτας εἰς δολόκληρη τὴν ὑπόστασιν τοῦ ἔχει ὅλη τὴν ἡδονικὴν αἰσθησιν τοῦ ἐνσυνειδήτου καὶ θεληματικοῦ φρόνου. Σὲ κάθε στιγμὴ τῆς ζωῆς του, σχεδὸν πάντα, χωρὶς νὰ τὸ ξέρῃ, ζωρὶς νὰ τὸ θέλῃ ὁ ἀνθρωπος φρονεῖ γιὰ νὰ ζήσῃ, γιὰ νὰ διαωνίσῃ τὴν ζωὴν.

Καὶ ὅμως, αὐτὸ τὸ δημιουργημα ποὺ λέγεται ἀνθρώπος καὶ τὸ ὁποῖον σκοτώνει, ζεῖ ἔντονη ζωὴ, μιὰ ζωὴ ποὺ αὐτογοητεύεται, μιὰ ζωὴ ποὺ πλουτίζει καὶ δοξάζει κάθε εἶδος θανάτου.

Ἦθέλῃσα νὰ γείνω, νὰ θέλω νὰ εἶμαι ἐλεύθερος... καὶ τὴ σκότωσα τὴ Μαγδαλένια, αὐτὴ ποὺ ἦταν τόσο γλυκεῖα... κάποτε, τόσο μητρικὴ, τὸσον ἀβρὰ προστατευτικὴ...

Τὴ σκότωσα... ἀλλὰ δὲν ἔχω, δὲν εἶχα μέσα μου μιὰ ψυχὴ, δὲν εἶχα μιὰ καρδιά, ποὺ τὴν ἔσχιζε μὲ τὰ νευρικὰ της χέρια γιὰ νὰ τὴν κάμῃ νὰ χωρέσῃ μέσα στὴ δική της καρδιά... Ἀλήθεια, τὸ ξέρω, ὑπῆρξεν ἡ ἐνσάρκωσις τῆς ἄκρας καλωσύνης, μιὰ ὑπάρχουν καὶ ἄλλες καλωσύνες ἀπ' ἐκεῖνες ποὺ βλέπουμε. Εἶχα ἀνάγκη γιὰ κάτι ἄλλο ἀπὸ καλοπέρασι, ἀπὸ ἀρώματα, ἀπὸ μουσικὴ, ἀπὸ φῶς... γιὰ κάτι ἄλλο ἢ γιὰ ἔρωτα — τὸν ἔρωτά της. — Διψοῦσα ἐσωτερικὴ γαλήνη, μοναξιά, ἡ ζωὴ μου ζητοῦσε τὸ μυστήριον Ἡ Μαγδαλένια μοῦ ἀφῆρσεν ὅλους τοὺς πέπλους... Ἦθέλῃσα τὸ φῶς... τὸ φῶς ποὺ θαμπώνει... Αὐτὴ πραγματοποιοῖσε τὰ ὄνειρά μου... τοὺς στοχασμοὺς τῶν ὀνείρων μου καὶ τοὺς πλέον ἀσυλλήπτους χωρὶς νὰ τὸ θέλω, ἡ ψυχὴ μου, ποὺ ἤθελε νὰ ὑπάρχῃ διὰ τὸν ἑαυτὸν της μόνον, κατήντησε ψυχὴ ξένῃ τῆς Μαγδαλένιας· ἡ καρδιά μου ποὺ λαχταροῦσε, ἡ δική της τριχυμισμένη καρδιά· ἡ νεανικὴ ψυχὴ μου, τὸ ἡδονικὸ κορμί της. Αὐτὰ ἔγειναν χωρὶς νὰ τὸ θέλω, χωρὶς νὰ τὸ ἐπιθυμῶ οὔτε, τὸσον εἶναι κυρίαρχος ἡ δύναμις τῆς νεότητος, τοῦ ἔρωτα.

Τὸ στόμα της κολλημένο στὰ φλογισμένα μου χεῖλια, μοῦ εἶπεν ἓνα βράδυ ποὺ ἡ βαρὺ αἰωπὴ τῆς κἀμαρᾶς μας ἐγίνονταν πρὸ τρομακτικῆς μέσα στὴν ἀπόλυτὴ μοναξιά : « Εἶσαι ἡ αἰτία τῆς ὑπάρξεώς μου... » Ἀμέσως ἦλθα ξανά στὸν ἑαυτὸ μου καὶ ἐγέλασα. Ἐθαύμασα τὴ δύναμι τοῦ γέλοιου μου, ἀτήλαστα τὸν γέλωτά μου στὴν ἀπόλυτὴ του ματαιότητα, ἐνῶ αὐτὴ, μὲ ἀπλανὴ μάτια, μὲ ἐκύτταε χωρὶς νὰ μὲ βλέπῃ, μὲ τὴ ψυχὴ βυθισμένη σὲ μιὰ ζήδωρη τρέλλα.

Πέρασαν μέρες καὶ μέρες. Ἀγάπησα περαστικὰς ξανθὰς ποὺ χαμογελοῦσαν μὲ τὸν ἔρωτα — καὶ μ' ἀγαποῦσαν. Ἔτσι ἔλπιζα νὰ τὴν ἀπομακρύνω, νὰ τὴν διώξω ἀπ' τὸν ἑαυτὸν μου.

Μέσα στὰ μάτια μου εἶδε νὰ τρεμολάμπουν ἢ μαγικὰς ἀκτῖνες τῶν ματιῶν τῶν ἄλλων ποὺ ἀγαποῦσα, τῶν ἄλλων ποὺ ἐνόμιζα πῶς ἀγαποῦσα... καὶ ἔτσι ἐκόλλησε μαζί μου, ὅπως ἡ σκιά μου. Μέσ' τὴν ἐνθύμησίν μου σκότωσαν ὅλους μου τοὺς ἔρωτας, τῆς στιγμῆς ἢ τῆς ἡμέρας... γιὰ νὰ ζήσῃ, νὰ μὲ κάμῃ νὰ ζήσω ἀπ' τὴ ζωὴ της, παίρνοντας τὴ δική μου... Ἀλλὰ δὲν ἦταν θάνατος αὐτὴ ἡ ζωὴ... Χωρὶς ἄλλο αὐτὴ ἡ γυναῖκα δὲν ἀνῆκε σ' αὐτὸ τὸν κόσμον. Δὲν μποροῦσα νὰ γείνω ἐραστὴς τοῦ θανάτου, ἐγώ...

Ἐγώ, τὸν ὁποῖον ἀγαποῦσε καὶ διὰ τοῦ ὁποίου ἔζησε... τὴ σκότωσα... Τώρα, ποὺ κάτω ἀπὸ τὸ μαῦρον χῶμα ἀναπαύεται — ἐκείνη ποὺ ἔζησ' ἀπὸ μένα — τώρα ποὺ γιὰ πάντα ἀπαλλάχθηκ' ἀπ' αὐτή... θὰ ἔδωκα τὴ ζωὴ μου, ὅλη, γιὰ νὰ τὴν ἀναστήσω, ἔστω γιὰ μιὰ μέρα, μιὰν ὥρα, ἐκείνη ποὺ πέθανε γιὰ τὸν ἔρωτά μου.

Ναί, εἰμ' ἐλεύθερος. Τελείωσε. Ἄκουσα νὰ πέφτουν ἡ φριαριές τὸ χῶμα ἐπάνω στὸ φέρετρό της.

Ἀφῆστε με νὰ γελᾶσω μὲ τὴν ἀδυναμία μου νὰ κατανοήσω τὰ ὄντα, τὰ πράγματα καὶ τὴ ζωὴ ποὺ περνᾷ. Εἶναι γέλοια πιὸ πικρά, πιὸ ἀλγεινὰ κ' ἀπὸ τὰ δάκρυα.

Στὸ ἀέναο ξεδίπλωμά της πῆρα τὴ ζωὴ ὡς ἀγῶνα. . Ἐσκώτωσα... ἀλλὰ δὲν ξέρω, δὲν ξέρω πλέον... ὦ, ἐὰν ἡ ζωὴ τῆς καλοσύνης ἦταν ἡ τελευταία λογικὴ... .

Τώρα, ὦ τώρα, στὴν νυσταγμένην αὐτὴ πόλι, μέσα στὴν μαύρην ὁμίχλη, μὲ τὴν ἀνάμνησί της θὰ γράψω γιὰ τοὺς πόθους, τῆς ἀνθρωπότητος ποὺ πάσχει: τὸν οἶκτον· τί νὰ γείνη; Τὴ σκότωσα... Ὅλα σκοτίνασαν μέσα μου, τότε...

Ξέρω ὅτι ὁ ἔρως στὴ ζωὴ εἶναι ἰσχυρὸς ὅπως τὸ μῖσος, πῶς ἔχει τὸν ἠδονισμό τοῦ θανάτου. Ὅνειροπῶλοι, σκεπτόμενοι ἄνθρωποι ἀπέθαναν ὅλοι μὲ τὴν εὐγενικὴ τους χίμαιρα, αὐτοὶ ποὺ ζήτησαν νὰ θεραπεύσουν τὸν παγκόσμιο πόνο μὲ τὴν παγκόσμιον ἀγάπη...

Νὰ γράψω... Ἡ σκέψις μου ἐργάζεται, ἀλλὰ θάκούσω ποτὲ νάναβριζῇ μέσα μου αὐτὴ ἡ ἀπείρως γλυκεῖα μουσικὴ, καὶ τόσο θλιβερὴ συνάμα, ποὺ ἀντιγράφω ὅταν ἐπιπλέον στές σκοτεινὲς ἀβύσσους τῆς ψυχῆς μου τὰ πλάσματα τοῦ γούστου καὶ τοῦ πόνου μου, τὰ ὁποῖα ἡ φαντασία μου δημιουργεῖ....

Ἡθέλησα νὰ μὴν εἶναι τίποτε γιὰ μένα, ἐπίστεψα ὅτι δὲν ἦταν τίποτε.—Ἀπέθανε. Καὶ ἡ ζωὴ μου ἔπρεπε νὰ γείνη πιὸ πλούσια. Γιατί ὅμως νὰ μὴ βρισκω πλέον τὴ σιφὴ γέῃς τῆς ζωῆς; Γιατί ἔχασα τὴν ἐπιθυμίαν νὰ δαγκᾶν τὴ ζωὴ, σὰν ἓνα καρπὸ, λαίμαργα μὲ ἀπληστο στόμα;

— Ἦμουν γι' αὐτὴ λόγος ὑπάρξεως, ἀλλὰ θὰ μπορούσε νὰ εἶναι δι' ἐμέ, ὁ ὁποῖος δὲν ἐπίστευε σὲ τίποτε, οὔτε σ' αὐτὴ τὴ βαθεῖα ἀλήθεια τοῦ πόνου της, ἡ ἀνεπίγνωστη τελευταία λογικὴ...

Ἀγάπη, πάλι, μῖσος... γι' αὐτὰ ἡμποροῦμε νὰ ζοῦμε... Τὸ ξέρω, ἂς μὴν ἔλθῃ κανεὶς νὰ μοῦ τὸ βεβαιώσῃ. Ἀκούω ὅλα τὰ λόγια—ποὺ δὲν εἶναι παρὰ λόγια μονάχα—τὰ ὁποῖα θὰ μπορούσαν νὰ μοῦ ποῦν γιὰ... ὅλ' αὐτά... Ἀλλοτε τὰ εἶπα κ' ἐγὼ σὲ τόσους ἄλλους... Ἐπίστευα... μ' ἐπίστευαν, πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς ἐπίστευσαν. Ζοῦν! Ἄ, ἐὰν στὸ θάνατο, μὲ ὅλη του τὴ φρίκη, μπορούσε νὰ ὑπάρξῃ ἡ τελευταία μου λογικὴ... Ἀγάπη ποὺ σκοτώνει δὲν θὰ μπορεῖ νὰ πεθάνῃ.

Τὴ Μαγδαλένια θὰ τὴν λησμονήσω μοιραίως... Ἡ νέα μου καρδιά θὰ δώσῃ τὸ ρυθμὸ ἀκόμη στὴ νέα ζωὴ, θὰ πιστεῦσώ στὸν ἔρωτα, θάγαπήσω... ἴσως... Ναί, ἀλλὰ γιατί ἡ ἀγάπη, ὁ πόνος, νὰ ὠθῶ τοὺς ἄλλους στὴ ζωὴ, ἐγὼ ποὺ προκάλεσα τὸ θάνατο, χωρὶς νὰ ἔχω ξεδιαλύνῃ τὸ ἀναπόφευκτο, γιατί: τὴν τελευταία λογικὴ...

Μαῦροι ἄνθρωποι τὴν σήκωσαν ἀπ' τὸ σπῆτι... Δὲν ἔκαμα τίποτε γιὰ νὰ τοὺς τὴν πάρω, δὲν ἡμποροῦσε πιά νὰ μοῦ ἀνίκη, αὐτὴ, ποὺ ποτὲ δὲν τὴν ἠθέλησα δική μου. Ἡ καμπάνες τοῦ χωριοῦ κτυποῦσαν, ἐνῶ οἱ καμπάδες ἔφλεγαν θλιβερά, συνοδεύοντας τὸ φέρετρό της, ζωμένο μέσα σὲ λευκοὺς ἀνθοὺς... ἤχοι θλιβεροὶ ποὺ ἔλεγαν κ' αὐτοὶ, ὅτι τὸ ἄνθος τῆς γῆς ἡ γῆ τὸ ξαναπῆρε...

Θὰ ἤθελα νὰ εὐχηθῶ ὅπως τὴν ναουρίσουν ἀπαλὰ οἱ ἤχοι τῆς

καμπάνας, αὐτή, ποῦ τὰ θερμά μου χέρια δὲν ἤξεραν, παρὰ νὰ τὴν σφίγγουν μὲ λύσσα, ὅσο νὰ τὴν λυώνουν...

Μεσ' τὴ γαλήνη καὶ τὴν ἡσυχία ἃς ξεκουράζεται, αὐτὴ ποῦ δὲν ἐγνώρισε παρὰ λυπηρὲς ἀνησυχίες, μαρτυρικὰς θλίψεις... τῆς ψυχῆς τὴν φρίκη. Γι' αὐτή, ἐγώ, ποῦ τίποτε δὲν ξέρω, ποῦ τίποτε δὲν εἶμαι, ὑπῆρξα... καί, μ' ἐλίγνωνσιν, ἐσκότωσα τὴν ὑπαρξιν... ἐντὸς τῆς. —

Ἀγάπη, πόνος... Ἀπὸ μένα ἔπερνε τὴν πνοή της. Εἶναι νεκρή. Δὲν θὰ μποροῦσα, αὐτὴ τῇ στιγμῇ, νὰ βεβαιώσω ἐάν ὅλη αὐτὴ ἡ θλίψις ποῦ τῆς προξένησα, δὲν ἦταν ἔρως... Ναι, ἀλλὰ γιατί πάλιν τώρα τίποτε ἄλλο δὲν μοῦ μιλεῖ γιαυτή, παρὰ ἡ μελαγχολικὴ καὶ βραχνιασμένη φωνὴ τῆς καμπάνας; Τὸ ἔνοιωσα, γιὰ μένα ἐκεῖνη ἦταν ἡ ἀνεπίγνωστη τελευταία μου λογικὴ, μὰ δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι πιά, ἀφοῦ γνωρίζω καὶ θέλω πάντοτε νὰ γνωρίσω... γιατί...

.....

— ὦ πές μου, σὺ ποῦ σ' ἔκαμα τόσο πολὺ νὰ κλάψης, σὺ ποῦ σὲ σκότωσα, πές μου... ἀφοῦ μ' ἀγαπᾷς...

Ἀλλὰ σὲ βλέπω νὰ γέρνῃς ἀπαλὰ ἀπάνω μου, ὅπως τὲς ὥρες ποῦ μ' ἐπαίδευεν ἡ σκέψις τῆς σκλαβιάς μου. Παίρνεις τὸ φλογισμένο μέτωπό μου μὲ τὰ χέρια σου, ποῦ ἡ γαλάζιος βλέβες του φεγγίζουν... Στὸ κρῖο μάγουλό μου ἀκουμπᾷ τὸ ἀναμένο σου μάγουλο καὶ μοῦ τραγουδᾷ:

Κοιμήσου, κοιμήσου.....

Μὲ τὸν ὕπνο, μὲ τὸ ὄνειρο ποῦ θέλεις ἀκόμα νὰ μοῦ χαρίσης, θὰ γνωρίσω ποτὲ τὴν τελευταία λογικὴ.....

.....

Κοντὰ μου, δική μου τὴν αἰσθάνομαι.....

.....

Ἕνας μῆνας τώρα καὶ στὴν ἀδιάφορη ἡχὴ τῆς ψυχῆς μου ἀπηχοῦσαν βαρεῖες ἢ φριαριές τοῦ χῶμα ποῦ ἔπεφταν ἐπάνω στοῦ φέρετρό της.

Ἐκεῖνη ἐγνώρισε γιατί ἔζησε, ἀφοῦ πέθανε ἐπειδὴ εἶδε βαθειά, ἐπειδὴ ἡσθάνθηκε βαθειά, ἐπειδὴ ἀγάπησε βαθειά.... Ζῶ... θὰ ζήσω ἀκόμα ἀτελείωτες μέρες χωρὶς ποτὲ νὰ μάθω, γιατί ὁ ἔρωτας, γιατί ὁ θάνατος, ζοῦμε καὶ πεθαίνουμε... μὰ γιατί.....

.....

Κοιμήσου, κοιμήσου... ἡσυχά, σὺ ποῦ δὲν μπορεῖς νὰ εἶσα πιά, παρὰ ἡ περιπλανώμενη ψυχὴ τῆς ζωῆς μου. Ἕνας ἀηδὴς σωρὸς ἀψύχων σαρκῶν, ὅπου βλαστάνει ἡ σκοτεινὴ καὶ μοιραία ζωὴ, αὐτὸ καὶ μόνον αὐτό, εἶσαι τώρα... Δι' ἐμοῦ... ἀπὸ μένα ἔχεις πεθαίνει, γιατί μ' ἀγάπησες πολὺ... Ἀ... γιατί.....

Ἄς μὲ λικνίσῃ ἡ φωνὴ σου... Ἀπόψε, γιὰ νὰ μὴν ἔλθω κ' ἐγὼ κοντὰ σου μέσα στοῦ κρῖο χῶμα, ἔχω ἀνάγκη νὰ μὴ ζητῶ πλέον νὰ γνωρίσω τὴν τελευταία λογικὴ.....